

اجتهاد

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

15 Mars 1922—No. 145

حیاتی، فلسفی، اجتماعی فکر غرته‌سی

«اون یدنجی سنه تأسیسیه»

اداره خانه‌سی

جفال اوغلنده «اجتهاد نه‌وی»

تلفون : استانبول ۸۶۵

نومرو ۱۴۵ — ۱۵ مارت ۱۹۲۲

تقییم ستونی

ادبیاتده کین

ادبیات تاریخمزی تدقیق ایدرکن آره صره ذوقزک
خیر بالاندینی ونشئه مزك قاچدینی واقع اولور . بزی ،
بو هیچ ایسته مه دیکمز حاللر قارشیسنده بولندیران شی ؛
بعض شاعر وادیلمزك هر دورلو اندیشه لرك فوقنده
طوتمارلی لازم کلن صنعت شعری غیظشخصیلرینه آلت
ایتمك ایسته مه لری اولمشدر . قدما آراسنده حتی نظاماً
مشاعره قدر واردیریش اولان بو فنا وچیرکین عادت ؛
صنعتك حصور حرمته . تون خمیس اندیشه لر دن
اوزاق و تمامیه بيطرف بولونق لزومك ادراك ایدیلله
باشلانلینی صوك زمانلره قدر دوام ایتدی ...

ثروت فنون ادبیاتك ، وقور وحیثیتكار نالی ،
بو سفلی اعتیاده وداع ایتدیکی زمان اونك یرینه صنعتك
نه اولدیغی آکلالمش طولغون بر فکرله تمیز و تزیه بر
تنقید ساحه سی آچدیلمز و بوتون دوشونجه لر نی ، قناعتلری
یالکیز و یالکیز صنعتی نظر اعتباره آله رق نشر ایتدی .
الك آغیر باشلی شاعر و یادیبندن کز زیاده جوال ، آتیلغان
ارکانته ، حسین جاهدلره قدر بوتون مناقشه لر نده بونقطه نی
کوزه تدی . ادبیات جدیدی و حوده کتیره نلرك ،
معارضلرینه و یردکاری بوتون جوابلرده شخصدن زیاده
فکره هجوم ایتدیکاری کوریلیر . . . هیچ اونو تمام فجر آتی ،
فعالیت ادبیه سنه دوام ایدیلور . (برهفته ثروت فنون) ده
فکرتك شعرلری علیهنده بر مقاله واردی . او نسخه
حییمده اولدینی حالد فکرتی کورمشم . بویوک استاد
جا کتمك جیندن اوجی چیقان ثروت فنونه باقدقدن
صوکره فجر آتی منتسبلر نی ایما ایلله :

— بو کونکی کنجلك ادبی مساعیرلندن پک بمونم .
صنعت ایچین دوشوندیکاری بلا احتراز یازسینلر و طوغرو
عد ایتدیکاری شیلری هیچ بر خاطر و کوکل طانیهدن
صنعت نامنه مدافعه ایتسینلر .

دیمش و بر آز توقفدن صوکره علاوه ایتشدی :
— صمیمیت و نزاهت جهتی دائماً آغیر کلك شرطیه

شهبید دوشوب بلبلار
دول قالمش تازه کالر
اسکی صیرمه کاکلر
هب یولونمش دیدیلر
یار قوبنه ایل کیردی
حق باغنه سیل کیردی
علاجه اجل کیردی
چیقه یورمش دیدیلر
یاری دفن ایتدک یره
کوکمز کره کره
کره رز تپه دره
نصیب ایش دیدیلر
حاجی بکتمش قولیم
« گل بکر » م اولوم
حقک باغلی قولوم
آدک نه در ؟ دیدیلر

سردم یره پوستی
افکار ایتدم ، او طورد
آکدم اسکی دوستی
دشمن اولمش دیدیلر

غرب ادبیاتدن

استاد

ارضه قارانلق چوکدیکی وقت ، آرماتالی بوسف ، لادهن
آغاجی اودوندن بیرمشله یاقارق تپدن اووایه طوغرو ایدیلور .
نونه کوروله ک ایتی واردی .

اووانک کیره چلی قورلنده تلامش و اندیشه ایچنده دیز چوکش
بیر کنج کوردی . چیلقدی و آغلا بوردی . صاچی بال رنکبند
ایدی و وجودی بیاض بیر چیچکه بکزه بوردی . فقط وجودنی
دیکنلره پارچه لامش و صاچنه کول سرعشدی . او قدار بویوک
ثروتلره مالک اولان بو آدم ، شو چیریل چیللق کنجه دیدی :
— « کدریک بو قدار بویوک اولوشنه تعجب ایتمه یورم .
چونکه ، محقق ، او حقشناس بیر انساندی . »

کنج جواب ویردی :

— « بن اونک ایچون کوز باشلری دوکبورم ، کنشیم
ایچین آغلا بورم . بنده صودن شراب یاراشمدر ، بنده خسته لره
شفا و کورلره کوز نورنی بخش ایتشمدر . ده کیز اوزرنده
پورودم و مزادلردن شیطانلری قودم . آچلری غدا سز چولرده
بسه لدم و اولولری دارا چق بولالردن اوایلدرم . محصول و برمه ی
بیر ایچیر آغاجی ، بوتون بیر خلق نظرلری اوکده بنم دتارمله
قورودی . او انسانک یادینی شیلری بنده یاپدم . بوکار غمما
نی آغاجه چیللمه دیلر . »

استاد و ایلم

معروض بیراقم ایسته مشدی . فکرت علمینده بویه بر اسنادده بولونماک نه قدر بوش و کولونج اولاجغنی تقدیر ایده مهین بو ادیب ، هیچ اولمازسه بویه بر اسنادی احتوا ایدن بر یازی بی قارلیرنه اوقوتقله اولنرک ذوق ووقوف ادیبلریله استهزا ایتیش اولدیغنی فرقه وارما . مشمیدی ؟.. فکرت قدر بو مملکتده باغلی ، فکرت قدر بو مملکتی سهومش و فکرت قدر بو بدبخت مملکت یارالری شعرلریله صارمق ایسته مش هاها قاج شاعر صایا بیلیرز ؟

شعرلرنده « صنعت ییچین صنعت » نظریه سنی بویوک بر تعصبه کودن بویوک آدم صنعتک بیه فوقنده طوتدیغنی وطنی و ملیتی ایچین ده کیمیدرکه (خلوقک دفتری) ، (شرمین) ی و (رباب شکسته) سنک یک چوق پارچه لرینی بو نظریه بی اهل ایدرجه سنه یازمشدر . . بویه اولدیغنی حالده الیوم رحمت رحمانه قاوشمش هر معناسیله مملکتک بر تمثال فضیلت ووقاری اولان بویوک آدمک علمینده هر وسیله ایله افتزایه قالمق هانکی قاعده اخلاقیه صیغار . بو ادیب ، اسلام شاعری عنوانی ویردیکی ناظمی مدح ایتک ایستیورسه بوندن کنیدیسنی کیمسه منع ایتیمور . هرکس ذوق صنعت وادیسنی اعلانده سربستدر . بر آدمی مدح ایتک ، مطلقا دیگر بر آدمی ذم ایتکمی باغیدر ؟.. دین مبینمک منابیع فیضی او قدر کنیش وزنکین که اونی حمد اولسون اسلام شاعری عنوانی ویریان آدملردن اوکره نه جک دکلز . بز ، بوکون تورک اوغلی تورک و تورک ملتک ادبی حسلرینی یاشاتاجق اثرلر آرایورز . اولری ده رباب شکسته ده ، خلوقک دفترنده . الخ ایسته دیکمز قدر بولیورز .

ادبیات ساحه سنده فکرت ایله عاکف افندی بی مقایسه یه کلنجه مرحوم مقفورک روح نجیبینک بویه بر مقایسه دن متأدی اولمایاجغنی بیلسه یدم اونی ده یاپاردم . یالکیز شونی دیه یم که فکرتک :

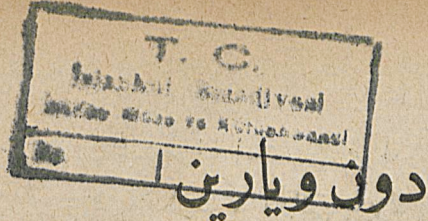
ظلمک طوبی وار ، کوله سی وار ، قلعه سی وارسه ،
حقک ده بو کولز قوی ، دوتز یوزی واردر .
کوز یوما کونشدن نه قدار نوری قارارسه
سونمز ابدی هر کیجه نک کوندوزی واردر .

ترازینک هجوم طرفه ایسته دیکری قدر باصینلر ...
زواللی فکرت ، زواللی بویوک و نزه آدم ، اک
بویوک معشوقه عرفان و وجدانی اوکنده بیه طوغر ولاق
نامنه زاهت و صمیمیتی بیراقمیان لایموت و نجیب صنعتکار .
او کونک کنجلیرینه صنعت اوغرینه شدتلی هجوم و او
نسبتده قوتلی بر زاهت و صمیمیت توصیه ایدرکن عجب
بر کون اولوبده او سوزلرینک کنیدیسی ایچین ، بعض
معاصرلرینک بو کونکی حقسنر تجاوزلری طولایسیله ،
بر وسیله تخطر اولاجغنی دوشونمشمیدی ؟..

ثروت فنونک تاسیسی و بو کون ترک ایتدیکی تمیز
تقید سایه سنده روحی ذوقلرمنز اپی زماندنبری چیرکین
تعریضلر ، فضولی مطالعه لدن اوزاق مستریح دوریرکن
نه یازیق که ، آنجق یک مبتدی و عجبی بر کنجک مراجعت
ایتمه سنده بلکه معذور کوروله جکی بر سقوط فکر ایله
شهرتلی بر ادیب نه ادبیاته ونه ده صنعته صیغان بر حقانیتسنر بلکه
مرحوم استاد علمینده بر حس انفعال یازیلرله بو حضوری
اخلال ایتکده در .

بر آراق اسکچهلی صدقیک ایله بو ادیب آراسنده
توفیق فکرت - عاکف افندی یه دائر اولان علانی
مناقشه دن و خصوصیه صدقیک بکک صنعت نقطه نظرندن
ویردیکی یک طوغرو و محق جوابلردن صوکره ادبیات
ایله مشغول اولان قارلر آرتیق بو ذانک اویله عندی ملاحظه لری
ترک ایده جکینی و خصوصیه بو کون هر کسک کمال حرمت
و تعظیمه یاد ایتدیکی فکرت علمینده حقسنر جه و خصوصمستکارانه
یازی یازمایاجغنی وعد ایتشلردی .

ادبیات قارلری کمال سکون ایله بو امید بسله مکده لر
ایکن بر کون . . . بر صباح غزته سنک ستونلرنده
مالمه آله سنندن کوندریلش ۱۶ مایس ۱۹۲۱ تاریخی
حسبحال آدلی بر مقاله اوقودیلر . بو مقاله نک دینی کین
اولان محرری ، موضوعی اوزرنده علی العاده حسبحال
ایدرکن تا منافسانده بیه کنیدیسنه حاکم اولان نفسانیتدن
آریله میهرق سوزی بردنبره ده کیشدیروب ایشی فکرت
علمینده بر طاقم بهتانلر دوکک و قوجه فکرتی وطن
و ملیتی طعن و تشنیع ایتیش اولقله اتهامه واران بر اسناده

ملت یولیدر ، حق یولیدر طوتدیغمز یول ،
ای حق یاشا ، ای سهوکیلی ملت ، یاشا وار اول...
یتلریخی احتوا ایدن بر شاه اثر مارشدن صوکره ،
ایلك کلهسی قورقه ! دیه باشلایان بر استقلال مارشنی
دیكله مك بزه پك یوان و پك ذوقسز کلیور ..

بر قاج کون اول (شعرده وطنپرورلك) سرلوحه سیله
اقدامده انتشار ایدن بر مقاله واردی . آندن بر قاج کون
صوکره پیام صباح غزته سنده بو موضوعه دائر بر مقاله
کورولدی . بو مقاله نك مالطه دن عودت ایدن محرری ،
اقدام محررینك فکدرلرینه اعتراض ایدرکن لزومسز یره
بر معتاد ایشی ینه فکرت علیهدارلغنه دوکدرک فکدرتک
اخلاق ، فضیلت ، نور و ایمان طولو یولنه « راه ضلال »
دیپور . بو قدر حقسز بر افترا و بوقدر حقسز بر تجاوز
بلکه دنیا قورولالیدن بری ایشیدیللمشدر ..

ادبیات زمینده کی تنقیدلرینه بر درجهیه قدر کوز
یومولان بو ادیبك فضیلت وادیسنده سرد ایده جکی
مطالعهره تحمل ایتمک طوغروسی پك آغیر کلیر ...
بالخاصه بو یولده کی تنقید فکرتیه راجع اولورسه
چونکه بالجمله قارئلر ، کرک فکدرتک ، کرکسه محرر
مقاله نك محکمه فضیلت حضه ورنده کی موقعلرینی چوق
شکرکه پك ای بیلیورلر ...

سوزمه خاتمه ویرمه دن بر دهاها تکرار ایده یم :
استاد مرحوم تورکلرک قلبنده ابدی بر موقع شان
وشکران قازاندقن صوکره اصیل روحنی علوی ومنزه
اولان قدرت کلیهیه تودیع ایتمشدر . بو کون آرامزده
دکیلدر . قلمی المزه آلدیغمز زمان هیچ اولمازسه
(اذ کروا موتا کم بالخير) خطاب جلیلی تخطر ایده لم ..
اسلام شاعری دیبه معناسز توجیهلر یایقده نسه اسلامیتک
نصایح فضیلتنه وجدان وقولاقلمزی چویره لم واونوتما
یالم که ادبیاتده صنعتله برابر کوزه دیله جک بر شی وارسه
اوده نراهندر .
۱۵ شباط ۱۳۳۸ میرکون

فطین توفیقی

مؤلفی : کوستا ولوبون مترجمی : عبدالله جودت
(لکن نسخه لردن مابعد)

قورقونج رقیبی انکلتربه هجوم ایتمکده ، منابع ثروتی
الده ایتمک ایچین (فرانسه) بی استیلاده (آلمانیا) نك
منفعتی واردی . فقط صنایعی ، تجارتی ، بانکه سی اللرنده
بولونان (روسیا) یه ، بیر چوق جرمن لرك آلمان مستملکده سی
عد ایتدیکلری بوملکده هجومده کی مقصد بهوده آرانیلیر ،
بوندن نه مقصد اولدینی بیردرلر آکلاشیلاماز . اسباب سربیه
سی بیلنمه نیجه بویه بیر واقعه یی آکلاماق غیر ممکن در .
(آلمان) لر .. اعلان حرب ایتمه دن اول (فرانسه) لرك
مقاومتی ، (انکلتزه) نك ، (ایالتیا) و (آمریکا) نك
مداخله لری کبی اک اساسلی شیلر مستثنی اولارک ، بیر
چوق شیلری درپیش ایتمشدردی .

ایکیمنجی کتاب

بیماره محاربه لری انا-نره

بیرنجی مبحث

بوبرک چاریشمه لرك تولر یسقولرجه یایی
بیر حربك دوغرو دن دوغرو یه سبیلری تالی بیراهمیت
مالک در . بیر حربك صورت تکون وتولدینی کشف ایتمک
ایچین اوزاقدن اوزاغه سبیلرینك ایچنه طالماق لازم در .
تاریخی طولدوران چاریشمارک نشأتنده عقلی عنصرلر
عمومیتله آز مهم رول اوینارلر .

عقل آنجاق ، بویوک محاصمه لرك حقیقی محرکاری
اولان حمی ، سرّی یاخود معشری قوتلره خادم اولمايه
انحصار ایدر .

جناب مولانا یه

موسقیدر ، شعردر ، عشق الهیدر بوتون
مست ایدن درگاه فیاضکده روح آدمی ؛
اوله روشن راهدر ، راهک که مولانا ! نظر
سیر ایدر سرآت آینه کده دور طلمی .